

Αναδιφώντας το χθες (342)

Αναδρομή στην εποχή του Αντώνη Βιστάκη κι αποχαιρετισμός στα «παιδάκια του», τα προσκοπάκια

■ Του ΧΑΡΗ ΣΤΡΑΤΙΔΑΚΗ*

Σήμερα θα διηγηθώ σ' όσους αναγνώστες αποδειχθούν υπομονετικοί μια αληθινή ιστορία, με βάθος σχεδόν επτά δεκαετιών. Θ' αναφερθώ στον γείτονα μου Αντώνη Βιστάκη και στα πεπραγμένα του, μέσα στα οποία εμπλέκονται, έστω και μετά θάνατον, και τα νεότερα γειτονάκια μου, τα προσκοπάκια, που πρόσφατα αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το φιλόξενο υποστατικό του. Θ' αναφερθώ επίσης στον αδελφό του Πάννη, στη σύζυγό του Ευαγγελία Ακτουδιανή και στον Χαν, τον σκύλο της οικογένειας. Ομολογώ ότι ειδικά μ' αυτόν τον τελευταίο δεν είχα ιδιαίτερες συμπάθειες τω καιρώ εκείνω, κι αυτό γιατί πολλοί μās μπερδεύαν εξαιτίας των ονομάτων μας.

Σήμερα θα διηγηθώ σ' όσους αναγνώστες αποδειχθούν υπομονετικοί μια αληθινή ιστορία, με βάθος σχεδόν επτά δεκαετιών. Θ' αναφερθώ στον γείτονα μου Αντώνη Βιστάκη και στα πεπραγμένα του, μέσα στα οποία εμπλέκονται, έστω και μετά θάνατον, και τα νεότερα γειτονάκια μου, τα προσκοπάκια, που πρόσφατα αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το φιλόξενο υποστατικό του. Θ' αναφερθώ επίσης στον αδελφό του Πάννη, στη σύζυγό του Ευαγγελία Ακτουδιανή και στον Χαν, τον σκύλο της οικογένειας. Ομολογώ ότι ειδικά μ' αυτόν τον τελευταίο δεν είχα ιδιαίτερες συμπάθειες τω καιρώ εκείνω, κι αυτό γιατί πολλοί μās μπερδεύαν εξαιτίας των ονομάτων μας.

ριζόμενος ως εργολάβος δημοσίων έργων.

Κόκκινη κλωστή δεμένη... δωσ' της κλώτσο να γυρίσει και να μας αφηγηθεί μερικά βιογραφικά στοιχεία για τον κύριο Αντώνη. Γεννήθηκε στο Ρέθυμνο από την Ευαθία και τον Νικόλαο Βιστάκη. Όπως έχει επισημάνει ο Γιώργος Εκκεκάκης, και οι δυο γονείς του ήταν εγγόνια αγωνιστών. Η μητέρα του ήταν το γένος Μάρκου Πεναισάκη και εγγονή του Αγιοβασιλιώτη καπετάνιου Παύλου Σαββάκη. Ήταν επίσης συγγενής με τον μηχανικό της Κρητικής Πολιτείας Μιχαήλ Σαββάκη (1863-1942). Εικάζω ότι από την οικογενειακή αυτή παράδοση ήταν που προσανατολίστηκε στον τομέα των κατασκευών, βιοπο-

Συμμετείχε ως διοικητής λόχου στο Αλβανικό Μέτωπο, αποκοιμίζοντας μια χρόνια πλευρίτιδα. Ήταν όμως ισχυρή κράση, αφού είχε ήδη καταφέρει να διασωθεί από την πανδημία ισπανικής γρίπης (ινφλουέντζας) του 1918. Ως διοικητής «λόχου πυροβόλων» με σημαντικές επιτυχίες, συμμετείχε επίσης στη Μάχη της Κρήτης, στην περιοχή του Σταυρωμένου-Νέας Μαγνησίας. Ήταν περήφανος για την εκπόρθηση τού εκεί ελαιστριβείου από τους Γερμανούς που το χρησιμοποιούσαν ως οχυρό. Από τους αιχμάλτους που συνέλαβε και ιδιαίτερα από τον επικεφαλής του αποσπάσματος αποκόμισε διάφορα στρατιωτικά είδη, μεταξύ των οποίων και τρεις χαρακτηριστικές αεροφωτογραφίες της ευρύτερης περιοχής του Ρεθύμνου, ελάχιστες ημέρες πριν από την από αέρος εισβολή. Όλα αυτά, μαζί με τα παράσημά του, τα δώρισε εν ζωή στο Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας. Τα διατρέξαντα αναφέρει αναλυτικά στο πολύ ενδιαφέρον αυτοβιογραφικό βιβλίο «Η ελληνική γενιά της δεκαετίας του 1940», που εξέδωσε το έτος 1985. Στη συνέχεια συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση ως στέλεχος της ΕΟΡ, ενώ κλήθηκε να ξαναυπηρετήσει ως έφεδρος αξιωματικός και στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου.

Συμμετείχε ως διοικητής λόχου στο Αλβανικό Μέτωπο, αποκοιμίζοντας μια χρόνια πλευρίτιδα. Ήταν όμως ισχυρή κράση, αφού είχε ήδη καταφέρει να διασωθεί από την πανδημία ισπανικής γρίπης (ινφλουέντζας) του 1918. Ως διοικητής «λόχου πυροβόλων» με σημαντικές επιτυχίες, συμμετείχε επίσης στη Μάχη της Κρήτης, στην περιοχή του Σταυρωμένου-Νέας Μαγνησίας. Ήταν περήφανος για την εκπόρθηση τού εκεί ελαιστριβείου από τους Γερμανούς που το χρησιμοποιούσαν ως οχυρό. Από τους αιχμάλτους που συνέλαβε και ιδιαίτερα από τον επικεφαλής του αποσπάσματος αποκόμισε διάφορα στρατιωτικά είδη, μεταξύ των οποίων και τρεις χαρακτηριστικές αεροφωτογραφίες της ευρύτερης περιοχής του Ρεθύμνου, ελάχιστες ημέρες πριν από την από αέρος εισβολή. Όλα αυτά, μαζί με τα παράσημά του, τα δώρισε εν ζωή στο Πολεμικό Μουσείο της Αθήνας. Τα διατρέξαντα αναφέρει αναλυτικά στο πολύ ενδιαφέρον αυτοβιογραφικό βιβλίο «Η ελληνική γενιά της δεκαετίας του 1940», που εξέδωσε το έτος 1985. Στη συνέχεια συμμετείχε στην Εθνική Αντίσταση ως στέλεχος της ΕΟΡ, ενώ κλήθηκε να ξαναυπηρετήσει ως έφεδρος αξιωματικός και στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου.

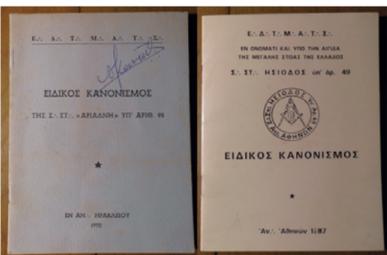

Δεν ήταν μικρότερη η κοινωνική του δραστηριοποίηση και προσφορά. Διετέλεσε πρόεδρος του αθλητικού σωματείου ΑΓΟΡ, επί των ημερών του οποίου σημειώθηκαν μεγάλες επιτυχίες. Ο ίδιος με τα οικοδομικά συνεργεία του κατάφερε να προσφέρει στον σύλλογο ένα ευπρεπές εντευκτήριο νοτίως της Νομαρχίας, το οποίο θυμόμαστε οι παλιότεροι. Διετέλεσε επίσης πρόεδρος του τοπικού Συλλόγου Εφέδρων Πολεμιστών και βοήθησε αποφασιστικά στην απόκτηση του γνωστού εντευκτηρίου τους. Κι ακόμη, συμμετείχε εκπροσωπώντας τον σύλλογο αυτό σε πανελλήνια και παγκόσμια συνέδρια, στο Βέλγιο και στην Ολλανδία. Μεγάλη ήταν η προσφορά του και στον Προσκοπισμό, διατελώντας στέλεχος του και ενεργώντας για την παραχώρηση από το Κράτος στο τοπικό παράρτημα του χώρου του σημερινού κατασκηνωτικού κέντρου «Παράδεισος», ενός από τα καλύτερα του είδους σε πανελλήνιο επίπεδο. Να σημειωθεί ότι ο «Παράδεισος» ονομαζόταν τότε «Λόφος Προ-

δός». Διετέλεσε τέλος ευπατρίδης, συμμετέχοντας ενεργά στην κοινωνική ζωή της πόλης και κάνοντας πολλές δωρεές. Ανάμεσα στα άλλα είχε δωρίσει το οικογενειακό του σπίτι στα Σελλιά για τη λειτουργία βρεφονηπιακού σταθμού, ενώ είχε πρωτοστατήσει στην ανέγερση στο χωριό αυτό του νέου διδακτηρίου του Δημοτικού Σχολείου.

Το 1943 συνέδεσε τη ζωή του με την καθηγήτρια Μαθηματικών Ευαγγελία Ακτουδιανή, με την οποία δεν μπόρεσαν να κάνουν παιδιά. Η Ευαγγελία ήταν αδελφή του επίσης μαθηματικού Ανδρέα Ακτουδιανή, φίλου και κουμπάρου με τον πατέρα του γράφοντος. Για την οικογένεια Βιστάκη, με την οποία ζήσαμε στην ίδια γειτονιά και που τα σπίτια μας είναι τα μοναδικά που σώζονται σήμερα σ' αυτήν από τα παλιά, έχω γράψει πολλά στο βιβλίο μου «Έναντι Σχολής Χωροφυλακής. Ο μετασηματισμός μιας γειτονιάς του Ρεθύμνου μέσα σε μισό αιώνα» (ελεύθερα προσβάσιμο στο https://civisrethymnensisuniversalis.blogspot.com/2021/03/blog-post_31.html). Στη φωτογραφία απθανατίζεται η σύζυγός του κυρία Ευαγγελία, δεξιά, με τις γειτόνισσές της από αριστερά Αργυρή Στρατιδάκη, Βαγγελίτσα Βαλαρή και Ρίτσα Ακτουδιανή.

Έχω γράψει στο βιβλίο ακόμα και για τον σκύλο της οικογένειας Βιστάκη. Αυτό που δεν είχα γράψει τότε, καθ' ότι πρόσφατο, ήταν ότι ο γείτονας μου ανήκε σε τεκτονική οργάνωση, ένταξη για την οποία ο ίδιος ήταν περήφανος. Θα πρέπει μάλιστα να ήταν υψηλόβαθμος της, γι' αυτό και στο τεχνικό του γραφείο κάτω από την κατοικία πραγματοποιούσαν οι εβδομαδιαίες συγκεντρώσεις. Την ένταξη εκείνη του γείτονα μας ήταν που επικαλέστηκε η ενορία των Τεσσάρων Μαρτύρων προκειμένου να απορρίψει την πρόταση δωρεάς τού συνόλου της περιουσίας του σ' αυτήν. Αυτή περιλάμβανε την κατοικία του, σημαντικές τραπεζικές καταθέσεις και θυρίδα χρυσού. Να σημειώσουμε ότι ήταν αυτός που είχε ανεγείρει τον υπόγειο χώρο του νεότερου ναού των Τεσσάρων Μαρτύρων, έχοντας προσφέρει πολύ μεγάλη έκπτωση για την ανέλιξη του έργου.

Έχω γράψει στο βιβλίο ακόμα και για τον σκύλο της οικογένειας Βιστάκη. Αυτό που δεν είχα γράψει τότε, καθ' ότι πρόσφατο, ήταν ότι ο γείτονας μου ανήκε σε τεκτονική οργάνωση, ένταξη για την οποία ο ίδιος ήταν περήφανος. Θα πρέπει μάλιστα να ήταν υψηλόβαθμος της, γι' αυτό και στο τεχνικό του γραφείο κάτω από την κατοικία πραγματοποιούσαν οι εβδομαδιαίες συγκεντρώσεις. Την ένταξη εκείνη του γείτονα μας ήταν που επικαλέστηκε η ενορία των Τεσσάρων Μαρτύρων προκειμένου να απορρίψει την πρόταση δωρεάς τού συνόλου της περιουσίας του σ' αυτήν. Αυτή περιλάμβανε την κατοικία του, σημαντικές τραπεζικές καταθέσεις και θυρίδα χρυσού. Να σημειώσουμε ότι ήταν αυτός που είχε ανεγείρει τον υπόγειο χώρο του νεότερου ναού των Τεσσάρων Μαρτύρων, έχοντας προσφέρει πολύ μεγάλη έκπτωση για την ανέλιξη του έργου.

Ο Αντώνης Βιστάκης φημιζόταν τόσο για την ποιότητα των έργων που αναλάμβανε όσο και τις έντιμες σχέσεις που διατηρούσε με τους εργαζόμενους στα έργα του αυτά. Τέτοια έργα θυμάμαι πρόχειρα εκείνα των μαθητικών κατασκηνώσεων του Αρκαδίου, έργα ύδρευσης σ' ολόκληρο τον νομό Ρεθύμνης, όπως και ανέγερσης διδακτηρίων. Από τα πολλά, θυμάμαι αυτή τη στιγμή τη διδακτήρια του Σκορδίου και του Ασωμάτου, όπως και από τα Γυμνάσια εκείνο του Φουρφουρά και τη δεύτερη πτέρυγα του Γυμνασίου Αρρένων στο Ρέθυμνο. Στη φωτογραφία απεικονίζεται στιγμιότυπο από την ανέγερση του Γυμνασίου Φουρφουρά, η οποία είχε επιτευχθεί με τη νέα τότε τεχνολογία, δηλαδή με μπετονιέρα και αναβατήριο και όχι με τον κουβά στον ώμο.

Ο Αντώνης Βιστάκης φημιζόταν τόσο για την ποιότητα των έργων που αναλάμβανε όσο και τις έντιμες σχέσεις που διατηρούσε με τους εργαζόμενους στα έργα του αυτά. Τέτοια έργα θυμάμαι πρόχειρα εκείνα των μαθητικών κατασκηνώσεων του Αρκαδίου, έργα ύδρευσης σ' ολόκληρο τον νομό Ρεθύμνης, όπως και ανέγερσης διδακτηρίων. Από τα πολλά, θυμάμαι αυτή τη στιγμή τη διδακτήρια του Σκορδίου και του Ασωμάτου, όπως και από τα Γυμνάσια εκείνο του Φουρφουρά και τη δεύτερη πτέρυγα του Γυμνασίου Αρρένων στο Ρέθυμνο. Στη φωτογραφία απεικονίζεται στιγμιότυπο από την ανέγερση του Γυμνασίου Φουρφουρά, η οποία είχε επιτευχθεί με τη νέα τότε τεχνολογία, δηλαδή με μπετονιέρα και αναβατήριο και όχι με τον κουβά στον ώμο.

Είχε επίσης ανεγείρει τις ελαιοδεξαμενές Περάματος, τα μαγειρεία της Σχολής Χωροφυλακής και κάμποσες γέφυρες, μεταξύ των οποίων στη Σαράκινα και στη Λουμπινέ. Είχε αναλάβει μεγάλα τμήματα των υποδομών των ερήνων διόχισης των φαραγγίων Κουρταλιώτη και Κοτσουφού, καθώς και το έργο καθαίρεσης των κατοικιών στο εσωτερικό της Φορτέτζας και απομάκρυνσης των ερειπίων τους (εικόνα). Ήταν τότε που επιρράπηκε αυτά να γκρεμίζονται από το βόρειο τείχος προς τη θάλασσα, και που, όπως έχω γράψει αλλού, εκείνη τα ξέπλενε με τις τρικιμίες της. Έτσι κάποιοι παρατηρητικοί Ρεθεμνιώτες έτρεχαν μετά τις θαλασσοταραχές να μαζέψουν νομίσματα, μεταξύ των οποίων της αρχαίας Ρίθυμνας, από τις κολύμπες στις οποίες αυτά κατέληγαν λόγω βαρύτητας.

Είχε επίσης ανεγείρει τις ελαιοδεξαμενές Περάματος, τα μαγειρεία της Σχολής Χωροφυλακής και κάμποσες γέφυρες, μεταξύ των οποίων στη Σαράκινα και στη Λουμπινέ. Είχε αναλάβει μεγάλα τμήματα των υποδομών των ερήνων διόχισης των φαραγγίων Κουρταλιώτη και Κοτσουφού, καθώς και το έργο καθαίρεσης των κατοικιών στο εσωτερικό της Φορτέτζας και απομάκρυνσης των ερειπίων τους (εικόνα). Ήταν τότε που επιρράπηκε αυτά να γκρεμίζονται από το βόρειο τείχος προς τη θάλασσα, και που, όπως έχω γράψει αλλού, εκείνη τα ξέπλενε με τις τρικιμίες της. Έτσι κάποιοι παρατηρητικοί Ρεθεμνιώτες έτρεχαν μετά τις θαλασσοταραχές να μαζέψουν νομίσματα, μεταξύ των οποίων της αρχαίας Ρίθυμνας, από τις κολύμπες στις οποίες αυτά κατέληγαν λόγω βαρύτητας.

Ο Αντώνης Βιστάκης ανήκε παραδοσιακά στον πολιτικό χώρο της δεξιάς. Αυτό έδινε περιθώρια πειραγμάτων στους υπόλοιπους γείτονες, οι οποίοι ανήκαν σε άλλους πολιτικούς χώρους. Για παράδειγμα οι καθηγητές Μανόλης Βογιατζάκης και Κωστής Στρατιδάκης ήταν κεντρώοι και ο Νίκος Δασκαλάκης ήταν αριστερός και συχνά υποψήφιος της ΕΔΑ. Ο επίσης αιμίμητος γιατρός Γιώργης Αγγελιδάκης κινούνταν μεταξύ κέντρου και αριστεράς και αργότερα αφοσιώθηκε στο ΠΑΣΟΚ, γεγονός που ο κυρ-Αντώνης δεν του συγχώρησε ποτέ. Οπωσδήποτε ο ίδιος ήταν ένθερμος φίλος του Δημήτρη Μοδάτου, ενώ κατά την δικτατορία της συνταγματάρχων είχε τηρήσει ευνοϊκή στάση. Είμαι όμως υποχρεωμένος ν' αναφέρω ότι οι διαφορετικές πολιτικές πεποιθήσεις των γειτόνων δεν επηρέασαν ποτέ τις φιλικές τους σχέσεις, οι οποίες περιλάμβαναν και μεγάλες γιορτές, τις Απόκριες και στις ονομαστικές γιορτές του ζεύγους Βιστάκη στην οικία τους.

Ο Αντώνης Βιστάκης ανήκε παραδοσιακά στον πολιτικό χώρο της δεξιάς. Αυτό έδινε περιθώρια πειραγμάτων στους υπόλοιπους γείτονες, οι οποίοι ανήκαν σε άλλους πολιτικούς χώρους. Για παράδειγμα οι καθηγητές Μανόλης Βογιατζάκης και Κωστής Στρατιδάκης ήταν κεντρώοι και ο Νίκος Δασκαλάκης ήταν αριστερός και συχνά υποψήφιος της ΕΔΑ. Ο επίσης αιμίμητος γιατρός Γιώργης Αγγελιδάκης κινούνταν μεταξύ κέντρου και αριστεράς και αργότερα αφοσιώθηκε στο ΠΑΣΟΚ, γεγονός που ο κυρ-Αντώνης δεν του συγχώρησε ποτέ. Οπωσδήποτε ο ίδιος ήταν ένθερμος φίλος του Δημήτρη Μοδάτου, ενώ κατά την δικτατορία της συνταγματάρχων είχε τηρήσει ευνοϊκή στάση. Είμαι όμως υποχρεωμένος ν' αναφέρω ότι οι διαφορετικές πολιτικές πεποιθήσεις των γειτόνων δεν επηρέασαν ποτέ τις φιλικές τους σχέσεις, οι οποίες περιλάμβαναν και μεγάλες γιορτές, τις Απόκριες και στις ονομαστικές γιορτές του ζεύγους Βιστάκη στην οικία τους.

Ο γείτονας μας δεν ήταν καθόλου περήφανος για τον μοναδικό του αδελφό, τον Πάννη Βιστάκη, έναν άνθρωπο σημαντικό. Το γιατί το καταλαβαίνουμε, διαβάζοντας αποσπάσματα από τον Ριζοσπάστη της 28ης-7ου-1976. «Πέθανε χτες το μεσημέρι από καρδιακή προσβολή ο αγωνιστής Γιάννης Βιστάκης... Γεννήθηκε στον Βάμο Χανίων το 1905. Από νέος ακόμα είχε προοδευτικές αντιλήψεις. Στα χρόνια της Γερμανικής Κατοχής πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Στον εμφύλιο πόλεμο για τη δράση του είχε πιαστεί και κινδύνεψε να καταδικαστεί. Με την επτάχρονη τυραννία είχε διαφύγει στο εξωτερικό, απ' όπου και συμμετείχε στην οργάνωση εκδηλώσεων κατά της φασιστικής χούντας. Ο Γ. Βιστάκης παρά την επισφαλή υγεία του... υπερασπίστηκε τα ιδανικά της δημοκρατίας, εθνικής ανεξαρτησίας και προόδου μέσα από τις στήλες του περιοδικού «Έρευνα» του οποίου ήταν εκδότης και διευθυντής...». Προσθέτω ότι ο Πάννης Βιστάκης υπήρξε επίσης εξαιρετικός μεταφραστής, από πολλές γλώσσες, όπως του εικονιζόμενου βιβλίου του Μ. Rozenthal «Το κεφάλαιο του Μαρξ», αλλά και του ίδιου του «Κεφαλαίου», καθώς και του δαρβινικού «Η καταγωγή των ειδών».

Ο γείτονας μας δεν ήταν καθόλου περήφανος για τον μοναδικό του αδελφό, τον Πάννη Βιστάκη, έναν άνθρωπο σημαντικό. Το γιατί το καταλαβαίνουμε, διαβάζοντας αποσπάσματα από τον Ριζοσπάστη της 28ης-7ου-1976. «Πέθανε χτες το μεσημέρι από καρδιακή προσβολή ο αγωνιστής Γιάννης Βιστάκης... Γεννήθηκε στον Βάμο Χανίων το 1905. Από νέος ακόμα είχε προοδευτικές αντιλήψεις. Στα χρόνια της Γερμανικής Κατοχής πήρε μέρος στην Εθνική Αντίσταση. Στον εμφύλιο πόλεμο για τη δράση του είχε πιαστεί και κινδύνεψε να καταδικαστεί. Με την επτάχρονη τυραννία είχε διαφύγει στο εξωτερικό, απ' όπου και συμμετείχε στην οργάνωση εκδηλώσεων κατά της φασιστικής χούντας. Ο Γ. Βιστάκης παρά την επισφαλή υγεία του... υπερασπίστηκε τα ιδανικά της δημοκρατίας, εθνικής ανεξαρτησίας και προόδου μέσα από τις στήλες του περιοδικού «Έρευνα» του οποίου ήταν εκδότης και διευθυντής...». Προσθέτω ότι ο Πάννης Βιστάκης υπήρξε επίσης εξαιρετικός μεταφραστής, από πολλές γλώσσες, όπως του εικονιζόμενου βιβλίου του Μ. Rozenthal «Το κεφάλαιο του Μαρξ», αλλά και του ίδιου του «Κεφαλαίου», καθώς και του δαρβινικού «Η καταγωγή των ειδών».

Να σημειώσω εδώ ότι κύριος Αντώνης βοήθησε αφανώς τον αδελφό του στις δύσκολες από τις στιγμές που περνούσε και μάλιστα μέσω τρίτων, ώστε ο ίδιος να μη φαίνεται ότι το κάνει. Εφάρμοξε δηλαδή το ευαγγελικό «μη γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου». Μάλιστα είχε δωρίσει στον ψυχολόγο του αδελφού του, που κι εκείνος είχε μείνει άτεκνος, ένα διαμέρισμα που διατηρούσε στην Αθήνα. Το ίδιο αφανώς βοήθησε και η σύζυγός του την αποφανωμένη οικογένεια του αδελφού της αλλά κι αλλού, όπου χρειαζόταν. Η κυρία Ευαγγελία μας, πάντως, με το χαρακτηριστικό της χιούμορ, έφανε πρώτη από τη ζωή. Ήταν τότε που ο Αντωνάκης ένωσε στο σπεί του τη μοναξιά και είμαι σίγουρος ότι πολλές φορές θα μετάνιωσε που δεν είχε υιοθετήσει ένα παιδί, αφού μάλιστα διέθετε μεγάλη οικονομική επιφάνεια. Γιατί είναι αλήθεια ότι ο γείτονας μας αγαπούσε τα παιδιά και τα αποχέρριζε παντοιοτρόπως. Μάλιστα τα απθανατίζει και φωτογραφικά, όπως στο διπλανό στιγμιότυπο τον γράφοντα, που φιλούσε μια κοπέλα της διπλανής γειτονιάς, σε μια στιγμή οπωσδήποτε κατασκευασμένη.

Να σημειώσω εδώ ότι κύριος Αντώνης βοήθησε αφανώς τον αδελφό του στις δύσκολες από τις στιγμές που περνούσε και μάλιστα μέσω τρίτων, ώστε ο ίδιος να μη φαίνεται ότι το κάνει. Εφάρμοξε δηλαδή το ευαγγελικό «μη γνώτω η αριστερά σου τι ποιεί η δεξιά σου». Μάλιστα είχε δωρίσει στον ψυχολόγο του αδελφού του, που κι εκείνος είχε μείνει άτεκνος, ένα διαμέρισμα που διατηρούσε στην Αθήνα. Το ίδιο αφανώς βοήθησε και η σύζυγός του την αποφανωμένη οικογένεια του αδελφού της αλλά κι αλλού, όπου χρειαζόταν. Η κυρία Ευαγγελία μας, πάντως, με το χαρακτηριστικό της χιούμορ, έφανε πρώτη από τη ζωή. Ήταν τότε που ο Αντωνάκης ένωσε στο σπεί του τη μοναξιά και είμαι σίγουρος ότι πολλές φορές θα μετάνιωσε που δεν είχε υιοθετήσει ένα παιδί, αφού μάλιστα διέθετε μεγάλη οικονομική επιφάνεια. Γιατί είναι αλήθεια ότι ο γείτονας μας αγαπούσε τα παιδιά και τα αποχέρριζε παντοιοτρόπως. Μάλιστα τα απθανατίζει και φωτογραφικά, όπως στο διπλανό στιγμιότυπο τον γράφοντα, που φιλούσε μια κοπέλα της διπλανής γειτονιάς, σε μια στιγμή οπωσδήποτε κατασκευασμένη.

Όταν έμεινε μόνος αντιμετώπισε τον φόβο του θανάτου και προσανατολίστηκε στη δωρεά της περιουσίας του. Όμως οι διαπραγματεύσεις δεν ευδοχώθηκαν, ούτε με την Εκκλησία, όπως είδαμε, αλλά ούτε και με τη Δημόσια Βιβλιοθήκη και τους βαθμοφόρους των Προσκόπων. Εγκατέλειψε τα του κόσμου τούτου χωρίς να έχει ιδιαίτερα βεβαρμένη υγεία τον Φεβρουάριο του 1997, ενώ οι διαπραγματεύσεις της κληρονομιάς βρισκόταν σε καλό σημείο, χωρίς όμως να έχουν ολοκληρωθεί. Από εκεί και πέρα άρχισαν τα πολύ άσχημα. «Χάποι» διέρρηξαν το υπόγειο, προκειμένου να πάρουν απ' αυτό τα αντικείμενα που πίστευαν ότι ανήκουν στην οργάνωσή τους. Στη συνέχεια μια ατελείωτη σειρά άσχητων εισέβαλε στο υπόγειο αλλά και στον όροφο της κατοικίας, από την οποία αποκόμισαν από τα βινεζικά έπιπλα μέχρι τις συλλογές του μακαρίτη, γραμματόσημων, νομισμάτων κ.λπ. Μέχρι που το σπίτι του Αντωνάκη «πήρε φωτιά» και καταστράφηκαν τα πειστήρια της διαρπαγής που είχε συντελεστεί. Η διπλανή εικόνα του λεηλατημένου γραφείου αποτυπώνει στοιχειωδώς τα διαδραματισθέντα.

Όταν έμεινε μόνος αντιμετώπισε τον φόβο του θανάτου και προσανατολίστηκε στη δωρεά της περιουσίας του. Όμως οι διαπραγματεύσεις δεν ευδοχώθηκαν, ούτε με την Εκκλησία, όπως είδαμε, αλλά ούτε και με τη Δημόσια Βιβλιοθήκη και τους βαθμοφόρους των Προσκόπων. Εγκατέλειψε τα του κόσμου τούτου χωρίς να έχει ιδιαίτερα βεβαρμένη υγεία τον Φεβρουάριο του 1997, ενώ οι διαπραγματεύσεις της κληρονομιάς βρισκόταν σε καλό σημείο, χωρίς όμως να έχουν ολοκληρωθεί. Από εκεί και πέρα άρχισαν τα πολύ άσχημα. «Χάποι» διέρρηξαν το υπόγειο, προκειμένου να πάρουν απ' αυτό τα αντικείμενα που πίστευαν ότι ανήκουν στην οργάνωσή τους. Στη συνέχεια μια ατελείωτη σειρά άσχητων εισέβαλε στο υπόγειο αλλά και στον όροφο της κατοικίας, από την οποία αποκόμισαν από τα βινεζικά έπιπλα μέχρι τις συλλογές του μακαρίτη, γραμματόσημων, νομισμάτων κ.λπ. Μέχρι που το σπίτι του Αντωνάκη «πήρε φωτιά» και καταστράφηκαν τα πειστήρια της διαρπαγής που είχε συντελεστεί. Η διπλανή εικόνα του λεηλατημένου γραφείου αποτυπώνει στοιχειωδώς τα διαδραματισθέντα.

Οι αναγνώστες θα αναρωτηθούν γιατί η περιουσία δεν μεταβιβάστηκε σε συγγενείς. Όμως η σύζυγος Ευαγγελία που είχε τέτοιους είχε φύγει πρώτη από τη ζωή και αυτοί δεν μπορούσαν να έχουν πια κληρονομικές αξιώσεις, ενώ στις δίκες που έγιναν στη συνέχεια δεν αναγνωρίστηκαν από τα δικαστήρια συγγενείς του Αντωνάκη. Έτσι η κατοικία περιήλθε στη δικαιοδοσία της Κτηματικής Υπηρεσίας του Δήμου, η οποία και επέτρεψε την χρήση της από τους Προσκόπους του Ρεθύμνου, μετά από μια ριζική επισκευή που τους υποχρέωσε να της κάνουν. Οι πρόσκοποι μας το έπραξαν στη συνέχεια με τον καλύτερο τρόπο και μπόρεσαν έτσι να στεγάσουν δύο προσκοπικά συστήματα. Μάλιστα έδωσαν το όνομα της νέας τους εστίας στον αιμίμητο Βιστάκη, πρόσκοπο κι εκείνο, και διατήρησαν έτσι τη μνήμη του. Κι εμείς οι περίοικοι είμασταν χαρούμενοι τόσο που το διπλανό «αχούρι» ξανάγινε σπίτι όσο και γιατί από το εσωτερικό και τις αυλές τους ακούγονταν φωνές από παιδιά, που οι μακαρίτες γείτονές μας τόσο αγαπούσαν αλλά που δεν είχαν καταφέρει να φέρουν στον κόσμο αυτό.

Οι αναγνώστες θα αναρωτηθούν γιατί η περιουσία δεν μεταβιβάστηκε σε συγγενείς. Όμως η σύζυγος Ευαγγελία που είχε τέτοιους είχε φύγει πρώτη από τη ζωή και αυτοί δεν μπορούσαν να έχουν πια κληρονομικές αξιώσεις, ενώ στις δίκες που έγιναν στη συνέχεια δεν αναγνωρίστηκαν από τα δικαστήρια συγγενείς του Αντωνάκη. Έτσι η κατοικία περιήλθε στη δικαιοδοσία της Κτηματικής Υπηρεσίας του Δήμου, η οποία και επέτρεψε την χρήση της από τους Προσκόπους του Ρεθύμνου, μετά από μια ριζική επισκευή που τους υποχρέωσε να της κάνουν. Οι πρόσκοποι μας το έπραξαν στη συνέχεια με τον καλύτερο τρόπο και μπόρεσαν έτσι να στεγάσουν δύο προσκοπικά συστήματα. Μάλιστα έδωσαν το όνομα της νέας τους εστίας στον αιμίμητο Βιστάκη, πρόσκοπο κι εκείνο, και διατήρησαν έτσι τη μνήμη του. Κι εμείς οι περίοικοι είμασταν χαρούμενοι τόσο που το διπλανό «αχούρι» ξανάγινε σπίτι όσο και γιατί από το εσωτερικό και τις αυλές τους ακούγονταν φωνές από παιδιά, που οι μακαρίτες γείτονές μας τόσο αγαπούσαν αλλά που δεν είχαν καταφέρει να φέρουν στον κόσμο αυτό.

Όλα αυτά μέχρι που πρότινος, δηλαδή μετά από ένα τέταρτο του αιώνα, οπότε κάποιοι άγνωστοι κατάφεραν ν' αναγνωριστούν ως κληρονόμοι. Προ καιρού μάλιστα έστειλαν μηχανικό να διαπιστώσει περί τίνος επρόκειτο, αφού οι ίδιοι δεν γνώριζαν τι περιήλθε στην ιδιοκτησία τους. Κι έτσι τα προσκοπάκια μας αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την φιλόξενη εστία του κυρίου Αντωνάκη και της κυρίας Ευαγγελίας, που κινείται αναπόφευκτα προς πώληση ή προς αντιπαροχή. Με τη σειρά της η γειτονιά μας θ' αποκτήσει ένα ακόμα μεγάλο κτήριο κι εμείς θα στερηθούμε τις χαρούμενες φωνές και τα τραγούδια τους, κάθε Σάββατο, όπως και τις κατασκηνώσεις τους το καλοκαίρι στην αυλή με αντίσκηνα (εικόνα), και τις παρέες με τις κιθαρίτσες και τα τραγούδια τους. Τους ευχόμαστε να είναι καλά, να κάνουν πάντα καλές πράξεις, ως τυχικοί πρόσκοποι που είναι, αλλά και να συνειδητοποιήσουν όσο γίνεται πιο γρήγορα ότι ο κόσμος μας δεν αποτελείται μόνο από έντιμους και φιλότιμους ανθρώπους, όπως οι μακαρίτες οικοδοστές τους, αλλά κι από άλλους που δεν ενδιαφέρονται για το συλλογικό καλό.

Όλα αυτά μέχρι που πρότινος, δηλαδή μετά από ένα τέταρτο του αιώνα, οπότε κάποιοι άγνωστοι κατάφεραν ν' αναγνωριστούν ως κληρονόμοι. Προ καιρού μάλιστα έστειλαν μηχανικό να διαπιστώσει περί τίνος επρόκειτο, αφού οι ίδιοι δεν γνώριζαν τι περιήλθε στην ιδιοκτησία τους. Κι έτσι τα προσκοπάκια μας αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την φιλόξενη εστία του κυρίου Αντωνάκη και της κυρίας Ευαγγελίας, που κινείται αναπόφευκτα προς πώληση ή προς αντιπαροχή. Με τη σειρά της η γειτονιά μας θ' αποκτήσει ένα ακόμα μεγάλο κτήριο κι εμείς θα στερηθούμε τις χαρούμενες φωνές και τα τραγούδια τους, κάθε Σάββατο, όπως και τις κατασκηνώσεις τους το καλοκαίρι στην αυλή με αντίσκηνα (εικόνα), και τις παρέες με τις κιθαρίτσες και τα τραγούδια τους. Τους ευχόμαστε να είναι καλά, να κάνουν πάντα καλές πράξεις, ως τυχικοί πρόσκοποι που είναι, αλλά και να συνειδητοποιήσουν όσο γίνεται πιο γρήγορα ότι ο κόσμος μας δεν αποτελείται μόνο από έντιμους και φιλότιμους ανθρώπους, όπως οι μακαρίτες οικοδοστές τους, αλλά κι από άλλους που δεν ενδιαφέρονται για το συλλογικό καλό.

* Ο Χάρης Στρατιδάκης είναι Δρ. Παιδαγωγικής-Ιστορικός Ερευνητής-Συγγραφέας, strharis@yahoo.gr, 2831055031